

ЛЕКЦІЯ 3. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ РІВЕНЬ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ.

1. Структурні елементи.
2. Принципи соціального проектування.
3. Методи активізації

1. Концептуальний рівень механізму соціального проектування складається з таких елементів:

- 1) *соціальна ідея – форма* осягнення соціальної дійсності в думці, що включає усвідомлення мети і способів подальшого пізнання і проектного перетворення визначеної сукупності суспільних відносин;
- 2) *соціальна концепція – форма* пояснення, обґрунтування, розуміння та тлумачення певної ідеї;
- 3) *соціальна теорія - вища наукова форма* розкриття певної ідеї, що містить цілісні знання про закономірності та сутнісні ознаки певного фрагмента суспільної дійсності.

Різновиди ідей і концепцій:

- 1) *буденні*, що виникають на основі використання здорового глузду або/та «методу спроб і помилок» під час повсякденних практичних дій.
Використовуються в сучасному соціальному проектуванні, в тому числі професійними соціальними управлінцями.
Причини розповсюдженості:
 - недостатній рівень підготовки;
 - недостатня розробленість теоретичних концепцій.
- 2) *міфологічні*, що виникають у зв'язку з використанням чуттєво-наочних, конкретних образів пояснення певних ідей.
Використовуються в сучасному соціальному проектуванні (особливо часто в політиці), насамперед, для закріплення певних проектних ідей в масовій свідомості.
Розповсюджені міфічні образи: «суспільний договір», «група – велика сім'я», «наші – чужі» та ін.
Причини розповсюдженості:
 - спрощення соціально-проектних ідей у вигляді слоганів, гасел для їх кращого засвоєння аудиторією проекту;
 - необхідність емоційного впливу на аудиторію проекту;
 - слабкість суспільствознавчої освіти та науки
- 3) *релігійні* – виникають на підґрунті подвоєння реальності на два світи: вищий ідеальний «небесний» і нижчий матеріальний «земний».
Використовуються в сучасному соціальному проектуванні (особливо часто в релігійних громадах).

Розповсюджені релігійні концепції: «двох мечів» (католицизм), «халіфат як проект ісламської держави» (іслам), «феміністська теологія», «теологія звільнення» (сучасне протестантство).

Причини розповсюдженості:

- поширеність релігії;
 - слабкість суспільствознавчої освіти та науки.
- 4) наукові – виникають в ході розробки наукових суспільствознавчих теорій як форм цілісного пояснення певних закономірностей поступального соціального розвитку.
- Забезпечують соціальних проєктантів:
- соціальними прогнозами;
 - науково-теоретичними принципами проєктної діяльності.

2. Принципи соціального проєктування – основоположні теоретичні засади, в яких відображаються закономірні зв'язки тієї сукупності суспільних відносин, перетворення якої проєктується.

- 1) Об'єктивності;
- 2) Конкретності;
- 3) Субсидіарності;
- 4) Міровизначеності;
- 5) Системності;
- 6) Провідної ланки;
- 7) Історизму;
- 8) Взаємозв'язку суспільних потреб і державних інтересів.

3.3 Методи активізації концептуального рівня соціального проєктування:

Способи формування ідеї:

Інтуїтивно

Інтуїція – мисленнева здатність людини, яка дає їй можливість проникати у сутність речей без обґрунтування за допомогою доказів.

- а) ейдетична інтуїція, зв'язана з формуванням нових наочних образів на підґрунті вже відомих понять;
- б) концептуальна інтуїція, зв'язана з формуванням нових понять на підґрунті вже відомих наочних образів.

Використання прийомів абстрактного мислення

поняття – форма мислення, що характеризується відображенням закономірних відношень та властивостей об'єкта у вигляді думки про їхні загальні та специфічні ознаки.

Рівні понять:

- А) поняття, які відображають загальне в предметах;

- Б) поняття, які відображають істотне в предметах;
- В) поняття, які відображають значення, смисл предметів у системі закономірних відношень певного фрагменту реальності;
- Г) поняття-ідеї, в яких на підґрунті розуміння закономірних відносин та властивостей об'єкта визначають шляхи його перетворення.

судження – форма мислення, в якій на підґрунті встановлення зв'язку між поняттями стверджується або заперечується щось про будь-що.

умовивід – міркування, в ході яких логічно виводиться нове судження.

Аналіз проблемної ситуації:

- 1) SWOT-аналіз;
- 2) PEST-аналіз;
- 3) та ін.

Колективна робота експертів:

- 1) мозковий штурм;
- 2) синектика;
- 3) кінгісе;
- 4) та ін.

Написання рефлексії концепції проекту.

Рефлексія – самоаналіз власного розуміння концепції проекту.

Можна запропонувати таку структуру написання рефлексії концепції проекту:

- 1) у чому полягає ідея проекту?
- 2) як саме я знайшов зазначену ідею?
- 3) чому я зупинився саме на цій ідеї?
- 4) які обмеження/недоліки має ідея проекту?
- 5) що можна зробити, щоб поглибити ідею проекту?

Практичне завдання:

Напишіть листа до Вашого сусіда, у якому будуть вказані всі складові рефлексії Вашої ідеї Вашого проекту.